

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složené z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Martina Láníčka ve věci

žalobkyně: **Adamed Czech Republic s.r.o.**
sídlem Thámová 137/16, 186 00 Praha
zastoupená advokátem Mgr. Liborem Štajerem
sídlem Hellichova 458/1, 118 00 Praha

proti

žalované: **Česká průmyslová zdravotní pojišťovna**
sídlem Jeremenkova 161/11, Vítkovice, 703 00 Ostrava
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Blaškem, LL.M.
sídlem Olbrachtova 1334/27, 710 00 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 6. 2018, zn. ČPZP/447767/2018, ve věci
žádosti o poskytnutí informací

takto:

- I. Rozhodnutí České průmyslové zdravotní pojišťovny ze dne 4. 6. 2018 zn. ČPZP/447767/2018 a ze dne 10. 5. 2018 zn. ČPZP/378528/2018 se **zrušují** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 16 793 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Libora Štajera, advokáta se sídlem v Praze, Hellichova 458/1.

Odůvodnění:

1. V žalobě doručené Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) dne 23. 7. 2018 žalobkyně navrhovala zrušení obou rozhodnutí žalované uvedených ve výroku tohoto rozsudku, a to ve věci neposkytnutí informací podle zákona číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění (dále jen „informační zákon“). Dále žalobkyně navrhovala, aby krajský soud uložil žalované povinnost poskytnout jí informace požadované v její žádosti.
2. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že dne 4. 5. 2018 požádala žalovanou písemně o poskytnutí informací podle informačního zákona, a to: i) o celkové výši úhrady z prostředků veřejného zdravotního pojištění ze strany žalované za léčivé přípravky Osmigen a Detralex po jednotlivých měsících za poslední čtvrtletí roku 2017 (říjen, listopad, prosinec) a ii) o celkové výši doplatků započitatelných do limitu a vrácených ze strany žalované pacientům u uvedených léčivých přípravků uhrazených po jednotlivých měsících za shodné období. Dne 11. 5. 2018 obdržela žalobkyně rozhodnutí žalované, ve kterém jí bylo sděleno, že žalovaná uvedené žádosti odmítá vyhovět, jelikož se nepovažuje za povinný subjekt podle § 2 informačního zákona. Žalobkyně se odvolala, ale jejím odvoláním se žalovaná odmítla věcně zabývat. K tomu pak ještě odkázala na § 22 zákona číslo 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnaneckých pojišťovnách“), týkající se povinnosti mlčenlivosti, jež se dle názoru žalované vztahuje i na tento případ. Žalobkyně následně citovala v žalobě rozsáhlou judikaturu Ústavního soudu ČR a Nejvyššího správního soudu, ze které dovozovala, že žalovaná je povinným subjektem podle informačního zákona a její přípisy mají povahu rozhodnutí v materiálním smyslu. Žalobkyně dále poukázala na to, že typově identické požadované informace, které jí žalovaná odmítla poskytnout, jí již byly sděleny ze strany některých dalších oborových pojišťoven. Informační povinnosti zaměstnaneckých pojišťoven nebrání podle žalobkyně ani povinná mlčenlivost upravená v § 22 zákona o zaměstnaneckých pojišťovnách, která se týká pouze subjektů vyjmenovaných v citovaném ustanovení a nikoliv žalované jako celku.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, protože se nepovažuje za veřejnou instituci ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona. Poukázala na to, že jako zaměstnanecká zdravotní pojišťovna plní dvě základní funkce, které mají svůj základ v dualitě jejího fungování, když předmětem činnosti je veřejné zdravotní pojištění a předmětem podnikání pak zprostředkovatelská činnost. Dále namítla, že její přípisy ze dne 4. 6. 2018 a 10. 5. 2018 nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu § 65 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a to ani v materiálním smyslu. Proto se žalovaná domnívá, že ani není dána kompetence správních soudů o žalobě

meritorně rozhodovat a žaloba by tak měla být odmítnuta. V další části vyjádření pak žalovaná uvedla, že sice disponuje „zdrojovými“ informacemi (tj. zejména rozhodnutími o přidělení pomůcky), z nichž by žalobkyní požadované informace bylo možno zjistit, to však není možné pomocí jednoduché operace, která by spočívala toliko v mechanickém shromáždění a následném uzpůsobení informací k předání. Žalovaná nemá k dispozici evidenci nebo databázi, která by obsahovala a umožnila vyhledat žalobkyní požadované informace nebo i jejich části, zejména podle podskupin či okresů. S poukazem na § 2 odst. 4 informačního zákona namítla, že se informační povinnost vztahuje pouze na informace, které povinný subjekt má nebo by měl mít k dispozici a nikoliv na vytváření informací nových.

4. Žalobkyně v rámci repliky zdůraznila, že žalovaná má postavení povinného subjektu, a že její přípisy jsou po materiální stránce rozhodnutím. V další části pak polemizovala s názorem žalované ohledně její možnosti mít požadované informace k dispozici.
5. Z porovnání žaloby a vyjádření žalované je zřejmé, že stěžejní pro právní hodnocení sporu je posouzení, zda žalovaná patří mezi tzv. veřejné instituce ve smyslu § 2 odst. 1 informačního zákona. Tato otázka je přitom významná nejen pro meritorní rozhodnutí, ale v první řadě pro posouzení pravomoci soudů ve správním soudnictví tuto žalobu vůbec projednat a rozhodnout o ni ve smyslu § 2 a § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 4. 12. 2014, č. j. 9 As 56/2014 – 28 (veškerá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na která je v tomto rozsudku odkazováno, jsou dostupná na www.nssoud.cz) konstatoval a odůvodnil závěr, že *„v řízeních, která se týkají žádostí o poskytnutí informací dle informačního zákona, je pro posouzení pravomoci soudů ve správním soudnictví klíčová úvaha, zda se nachází žalovaný, po kterém jsou požadovány informace, v postavení povinného subjektu dle § 2 odst. 1, 2 informačního zákona. Pokud povinným subjektem je, je nutné na něho nahlížet v souladu s definicí obsaženou v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. jako na správní orgán, který může autoritativně působit v oblasti veřejných subjektivních práv a povinností. V opačném případě by soud musel žalobu odmítnout, byť by tak mohl učinit - v daném případě poněkud nezvykle - až poté, kdy by postavení žalovaného z pohledu informačního zákona vyhodnotil hmotněprávně. Bez odpovědi na tuto otázku však není postaveno najisto, zda je vůbec dána pravomoc soudů ve správním soudnictví.“* Uvedený právní názor je plně použitelný také v projednávané věci a krajský soud neshledal důvod postupovat jinak. Proto se krajský soud již ve fázi zkoumání procesních podmínek řízení zabýval posouzením povahy žalované coby povinného subjektu podle informačního zákona. V tomto směru považuje krajský soud za podstatné, že Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 As 157/2018 – 46, ze dne 27. 2. 2019, konstatoval a odůvodnil závěr, že žalovaná povahu povinného subjektu podle § 2 odst. 1 informačního zákona má.
6. Nejvyšší správní soud vyšel z dosavadní judikatury Ústavního soudu, a to zejména z nálezu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06, v němž Ústavní soud uvedl, že: *„pokud usilujeme o vyřešení otázky, zda má ten který subjekt povahu veřejné instituce, je nutno přistoupit ke zkoumání jeho povahy. (...) Je tak třeba reflektovat skutečnost, že se v činnosti mnoha institucí prolínají aspekty soukromoprávní s veřejnoprávními a rozhodující pro kvalifikaci instituce jako veřejné či soukromé potom je, které aspekty převažují. Zařazení zkoumané instituce pod instituci veřejnou či instituci soukromou tak musí vyplývat z ‚převahy‘ znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické. Lze si tak představit instituci, která kupříkladu v procesu svého vzniku (zániku) obsahuje soukromoprávní prvky, nicméně ostatní hlediska budou směřovat k závěru o její veřejnoprávní povaze. (...) Mezi relevantní hlediska pro určení, zda se jedná o instituci veřejnou či soukromou, patří tak dle přesvědčení Ústavního soudu nejen a) způsob vzniku (zániku) instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního*

úkonu), ale rovněž b) hledisko osoby zřizovatele (z pohledu toho, zda je zřizovatelem instituce jako takové stát či nikoli; pokud ano, jedná se o znak vlastní veřejné instituci), c) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (z toho pohledu, zda dochází ke kreaci orgánů státem či nikoli; jestliže ano, jde o charakteristický rys pro veřejnou instituci), d) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce (existence státního dohledu je přitom typická pro veřejnou instituci) a e) veřejný nebo soukromý účel instituce (veřejný účel je typickým znakem veřejné instituce). Prostřednictvím těchto kritérií je pak nutno zkoumanou instituci posuzovat a podle výsledku dojít k závěru o její veřejné či soukromé povaze.“

7. Uvedenými kritérii následně Nejvyšší správní soud poměřoval žalovanou se závěrem, že vznik, činnost a zánik resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťoven (dále jen „zaměstnanecká pojišťovna“) upravuje zákon o zaměstnaneckých pojišťovnách a rozhodujícím předpokladem pro vznik zaměstnanecké pojišťovny je získání povolení od Ministerstva zdravotnictví, nikoliv soukromoprávní úkon závislý výhradně na vůli daného subjektu, jako by tomu je u obchodních společností. Jestliže žalovaná vznikla na základě zákona (pod názvem Hutnická zaměstnanecká pojišťovna byla zřízena rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 28. 9. 1992, č. j. 23-22176-92-5, a to ke dni 1. 10. 1992), pak v prvních dvou kritériích dle Nejvyššího správního soudu zjevně naplňuje charakter veřejnoprávní instituce, neboť ingerence státní moci převládá nad autonomií vůle žalované. To platí také pro její zánik, protože zaměstnanecká zdravotní pojišťovna se ex lege zrušuje, jestliže jí bylo Ministerstvem zdravotnictví odejmuto povolení k provádění všeobecného zdravotního pojištění, z čehož je rovněž patrná zcela zásadní možnost zásahu státu do její existence způsobující její zánik. Také ve vztahu ke kreaci orgánů zaměstnanecké pojišťovny dospěl Nejvyšší správní soud k závěru o převaze veřejnoprávních prvků. Poukázal na to, že organizační strukturu, postavení správní a dozorčí rady a ostatních orgánů zaměstnanecké pojišťovny upravuje statut, který schvaluje Ministerstvo zdravotnictví (§ 9 zákona o zaměstnaneckých pojišťovnách) a že mezi orgány zaměstnanecké pojišťovny patří její ředitel, správní rada a dozorčí rada (§ 10 odst. 1 téhož zákona). Správní radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří 5 členů jmenovaných vládou a 10 členů volených z řad pojištěnců této zaměstnanecké pojišťovny zaměstnavateli a pojištěnci zaměstnanecké pojišťovny (§ 10 odst. 3 téhož zákona), přičemž k přijetí rozhodnutí správní rady podle odstavce 2 písm. a), c), g) až h) je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů správní rady zaměstnanecké pojišťovny. K přijetí rozhodnutí správní rady podle odstavce 2 písm. i) je třeba souhlasu dvoutřetinové většiny všech členů správní rady zaměstnanecké pojišťovny. K ostatním rozhodnutím správní rady podle odstavce 2 je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů (§ 10 odst. 4 téhož zákona). Dozorčí radu zaměstnanecké pojišťovny tvoří a) 3 členové, které na návrh ministra financí, ministra práce a sociálních věcí a ministra zdravotnictví jmenuje a odvolává vláda, b) 6 členů volených z řad pojištěnců této zaměstnanecké pojišťovny zaměstnavateli a pojištěnci zaměstnanecké pojišťovny (§ 10 odst. 5 téhož zákona), přičemž k přijetí rozhodnutí dozorčí rady je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů dozorčí rady (§ 10 odst. 6 téhož zákona). Nejvyšší správní soud zdůraznil, že v případě zaměstnanecké pojišťovny je výčet jejích orgánů dán kogentně přímo zákonem, který taktéž stanovuje jejich základní charakteristiku, jako je počet členů, včetně způsobu jejich volby či pravidla pro rozhodování; jejich struktura a postavení jsou dále upraveny statutem, jenž schvaluje Ministerstvo zdravotnictví. Veřejnoprávní aspekt při kreaci orgánů zaměstnanecké pojišťovny je proto dle Nejvyššího správního soudu zjevný, neboť zaměstnanecká pojišťovna má zcela zásadně omezenou autonomii vůle v tom, jak budou její orgány vypadat. Nejinak tomu je u státního dohledu nad činností instituce, neboť kontrolu činnosti zaměstnanecké pojišťovny provádí Ministerstvo zdravotnictví v součinnosti s

Ministerstvem financí. Zaměstnanecká pojišťovna je k tomu účelu povinna vždy do 60 dnů po skončení kalendářního čtvrtletí podat Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu financí zprávu o svém hospodaření. Zjistí-li Ministerstvo zdravotnictví závažné nedostatky v činnosti zaměstnanecké pojišťovny, je oprávněno podle povahy zjištěného nedostatku a) vyžadovat, aby zaměstnanecká pojišťovna ve stanovené lhůtě zjedнала nápravu, nebo b) zavést nucenou správu na dobu nejvýše jednoho roku“ (§ 7 odst. 1 zákona o zaměstnaneckých pojišťovnách). Zaměstnanecká pojišťovna je dále povinna předložit Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu financí návrh zdravotně pojistného plánu na následující kalendářní rok, účetní závěrku, návrh výroční zprávy za minulý kalendářní rok včetně zprávy auditora a pro informaci také výhled (§ 15 odst. 6 téhož zákona). Návrh zdravotně pojistného plánu, účetní závěrku a návrh výroční zprávy za minulý rok schvaluje na návrh vlády Poslanecká sněmovna Parlamentu (§ 15 odst. 11 téhož zákona). Dohledová a kontrolní pravomoc státu nad zaměstnaneckými pojišťovnami dosahuje podle závěru Nejvyššího správního soudu natolik značné intenzity, že toto kritérium je třeba považovat za splněné. Konečně ve vztahu k účelu instituce Nejvyšší správní soud zdůraznil, že zaměstnanecká zdravotní pojišťovna nakládá s prostředky veřejného zdravotního pojištění, přičemž každý účastník systému veřejného zdravotního pojištění a příslušných právních vztahů by měl mít možnost zjistit a kontrolovat, jakým způsobem je nakládáno s finančními prostředky, které se v systému nacházejí. V tomto směru není důvod rozlišovat mezi Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a zaměstnaneckými zdravotními pojišťovnami, neboť esenciální důvod jejich informační povinnosti, totiž nakládání s prostředky veřejného zdravotního pojištění, je shodný. Také poslední kritérium považoval Nejvyšší správní soud za splněné. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud uzavřel, že u zaměstnaneckých pojišťoven (včetně žalované) převažují znaky veřejné instituce. S uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu se krajský soud ztotožňuje, a protože neshledal důvody postupovat v této věci jinak, považuje žalovanou za povinný subjekt podle § 2 odst. 1 informačního zákona, a to se všemi důsledky, které z toho plynou.

8. Krajský soud se následně zabýval splněním dalších podmínek řízení, pro jejichž posouzení si vyžádal od žalované správní spis, který však žalovaná krajskému soudu nepředložila s odůvodněním, že správní spis v této věci nevedla. Přestože Nejvyššího správní soud v rozsudku ze dne 31. 7. 2006, č. j. A 2/2003 - 73 (publ. pod číslem 1469/2008 Sb. NSS) uvedl, že nepředloží-li žalovaný správní orgán k žádosti soudu spisy ve věci, bude zpravidla namíste zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost lhostejno, zda se rozhodnutí o spisy neopírá, protože vůbec neexistují, anebo zda se soud v důsledku indolence správního úřadu nemůže správních spisů domoci, krajský soud v této věci k takovému kroku (tj. ke zrušení napadeného rozhodnutí pouze pro absenci správních spisů) nepřistoupil. Krajský soud v tomto směru přihlédl k tomu, že žalovaná nemá postavení typického správního orgánu a toto její postavení dovodil pouze ve značně omezeném rozsahu ve vztahu k povinnostem podle informačního zákona (krajský soud na tomto místě ponechává stranou rozhodovací činnost žalované ve věcech týkajících se pojistného, o kterou v této věci nejde). Zohlednil také to, že postavení zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven coby povinných subjektů podle § 2 odst. 1 informačního zákona nebylo v době rozhodování žalované v rozhodovací praxi správních soudů postaveno najisto. Na druhou stranu však případné nesrovnalosti, kterým by jinak bylo možné předejít, či jim zabránit při řádném vedení správního spisu podle § 17 zákona číslo 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nemohou jít k tíži žalobkyně, ale žalované.

9. Krajský soud proto za účelem posouzení průběhu řízení o žádosti žalobkyně vyšel z obsahu listin, které předložili účastníci, a zjistil z nich, že žalobkyně podáním ze dne 4. 5. 2018 požádala žalovanou o shora uvedené informace s odkazem na informační zákon. Žalovaná na žádost reagovala dopisem ze dne 10. 5. 2018, zn. ČPZP/378528/2018, ve kterém žalobkyni sdělila, že není povinným subjektem podle § 2 odst. 1 informačního zákona a na její postavení by bylo možné aplikovat pouze ustanovení odstavce 2, podle kterého povinné subjekty poskytují informace pouze v rozsahu jejich rozhodovací činnosti. Žalovaná provádí rozhodovací činnost podle § 53 zákona číslo 48/1997 Sb., a to formou platebních výměrů nebo výkazem nedoplatků ve věcech týkajících se přírážek k pojistnému, pokut, výše pojistného atd. V závěru dopisu sdělila žalované, že data podle požadavku uvedeného v bodě ii) žádosti poskytnout nelze, neboť ne všechny doplatky započitatelné do limitu, které jsou zdravotním pojišťovnám ze strany lékáren vykázány, jsou vráceny pojištěnci ve formě přeplatku (zjištěno z dopisu žalované datovaného 10. 5. 2018, zn. ČPZP/378528/2018). Žalobkyně podala odvolání, na které reagovala žalovaná dopisem ze dne 4. 6. 2018, nadepsaným „Žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“, který je coby napadené rozhodnutí přezkoumáván v tomto řízení. Žalovaná v něm zopakovala, že se nepovažuje za povinný subjekt podle § 2 informačního zákona a odkázala na povinnost mlčenlivosti podle § 22 zákona o zaměstnaneckých pojišťovnách.
10. V návaznosti na zjištění učiněná z předložených listinných důkazů krajský soud posuzoval splnění dalších procesních podmínek nezbytných pro věcné projednání této správní žaloby, a to nejprve její přípustnost. Podstatná část závěru o přípustnosti žaloby souvisí již s tím, že krajský soud považuje žalovanou pro účely projednávání věci za správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s. V rámci zkoumání přípustnosti žaloby se krajský soud s ohledem na námitky žalované dále zabýval tím, zda přípisy, kterými byla vyřízena žádost žalobkyně, mají povahu správních rozhodnutí a podléhají přezkumu ve správním soudnictví podle § 65 a násl. s. ř. s. Z obsahu obou napadených aktů (přípisy žalované ze dne 10. 5. 2018 a ze dne 4. 6. 2018) je zjevné, že žádný z nich není jako rozhodnutí formálně označen a nemá ani obsahové náležitosti rozhodnutí podle § 68 správního řádu. S přihlédnutím k judikatuře Ústavního soudu (srov. usnesení sp. zn. III. ÚS 16/96 a sp. zn. IV. ÚS 233/02, dostupná na www.usoud.cz) i Nejvyššího správního soudu (usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 6 As 68/2012, 3104/2014 Sb. NSS) krajský soud vyhodnotil přípis žalované ze dne 4. 6. 2018, zn. ČPZP/447767/2018, jako rozhodnutí, které naplňuje materiální znaky správního rozhodnutí podle § 65 odst. 1 s. ř. s., protože jím bylo rozhodováno o právu žalobkyně na svobodný přístup k informacím. Stejnou povahu má také „prvostupňové“ rozhodnutí žalované ze dne 10. 5. 2018 představující podle obsahu prvotní „odmítnutí“ její žádosti. Oba dopisy tak jsou rozhodnutími podle informačního zákona, jako taková podléhají soudnímu přezkumu ve smyslu ustanovení § 65 a násl. s. ř. s. a krajský soud je takto také označuje v tomto rozsudku včetně jeho výroku. Ohledně splnění dalších procesních podmínek již v tomto řízení nebyly žádné pochybnosti. To platí také pro včasnost žaloby. Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobkyni oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Takovým rozhodnutím bylo s ohledem na výše uvedený závěr krajského soudu rozhodnutí žalované datované 4. 6. 2018. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že jí uvedené rozhodnutí bylo doručeno dne 7. 6. 2018, což by s ohledem na datum podání žaloby u zdejšího krajského soudu (23. 7. 2018) znamenalo, že žaloba je ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. včasná. Tvzení žalobkyně o datu doručení napadeného rozhodnutí sice nebylo možné pro absenci správního spisu ověřit, ale protože dopis žalované, který krajský

soud po obsahové stránce vyhodnotil jako rozhodnutí o posledním řádném opravném prostředku, je datován 4. 6. 2018 a v průběhu řízení nebyla pravost této listiny zpochybněna a nebylo ani tvrzeno jiné (dřívější) datum vydání či doručení tohoto rozhodnutí žalobkyni, je uvedené datum vydání napadeného rozhodnutí žalované pro závěr soudu o včasnosti žaloby dostačující.

11. Na základě výše uvedeného krajský soud uzavírá, že shledal veškeré procesní podmínky pro věcné projednání žaloby za splněné a nařídil k projednání věci ústní jednání, u kterého zástupce žalované sdělil, že žalovaná v návaznosti na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu poskytla žalobkyni informace označené v její žádosti písmenem i), nadále však setrvává na závěru, že informace požadované pod písmenem ii) není povinna poskytnout. U jednání přítomný zástupce žalobkyně v reakci na sdělení žalované uvedl, že se o této informaci dozvěděl teprve před jednáním a nemá ji ověřenou. Krajský soud dospěl k závěru, že pro další postup v řízení nepotřebuje znát přesné údaje o rozsahu informací poskytnutých žalovanou žalobkyni po vydání napadeného rozhodnutí, protože přezkoumává rozhodnutí podle stavu ke dni rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), navíc podle své dosavadní praxe krajský soud ve fázi, kdy je (resp. v době rozhodování žalované byla) primárně sporná povaha žalované z hlediska § 2 informačního zákona, nepřistupuje k postupu podle § 16 odst. 4 téhož zákona (viz níže). Proto krajský soud provedl dokazování ve shora uvedeném rozsahu a rozhodl o zrušení obou rozhodnutí žalované. Pro úplnost krajský soud dodává, že neprováděl dokazování sdělením dalších zdravotních pojišťoven, která k důkazu navrhla žalobkyně. Uvedené důkazy by mohly být právně významné při posuzování možností zdravotních pojišťoven poskytnout žalobkyni požadované informace, čímž se krajský soud z níže uvedených důvodů nezabýval. K závěru o právní povaze zaměstnaneckých pojišťoven z pohledu informačního zákona krajský soud nepovažoval stanoviska ostatních pojišťoven za relevantní, protože posuzoval povahu žalované coby povinného subjektu objektivně a nikoliv podle subjektivních představ jiných pojišťoven.
12. Po právním posouzení zjištěných skutkových okolností dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná. Protože v tomto případě hmotněprávní posouzení z povahy věci (byť poněkud netradičně) předcházelo zkoumání podmínek řízení, odkazuje krajský soud v první řadě na již vyslovené závěry o postavení žalované coby povinného subjektu podle § 2 odst. 1 informačního zákona. Právní názor žalované vyslovený v obou napadených rozhodnutích, že není povinným subjektem podle § 2 odst. 1 informačního zákona a již z toho důvodu není povinna o žádosti žalobkyně věcně rozhodnout, je proto nesprávný, což je samo o sobě dostačující k závěru o důvodnosti žaloby. Krajský soud proto již z toho důvodu obě rozhodnutí žalované pro nezákonnost zrušil podle § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), ve kterém je žalovaná vázána právním názorem krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
13. Návrhu žalobkyně, aby krajský soud žalované uložil povinnost poskytnout jí požadované informace v souladu s § 16 odst. 4 informačního zákona, krajský soud protentokrát nevyhověl, protože v této fázi považuje za předčasné nařídít žalované požadované informace žalobkyni poskytnout. Podstata tohoto sporu spočívala výhradně v rovině právní otázky postavení žalované jakožto povinného subjektu. Je sice pravdou, že žalovaná v prvostupňovém rozhodnutí ze dne 10. 5. 2018 nad rámec vysvětlení, že se nepovažuje za povinný subjekt, naznačila, že část informací poskytnout nelze, jednalo se však pouze o okrajové sdělení, kterým se již žalovaná v napadeném rozhodnutí ze dne 4. 6. 2018 vůbec nezabývá. Poprvé se žalovaná informacemi zabývala podrobně až ve vyjádření k žalobě. K tomu krajský soud uvádí, že takové doplnění argumentace až v řízení před

správními soudy nelze přijmout. Důvody, pro které bylo vydáno rozhodnutí, musí být vtěleny do jeho odůvodnění, a nelze je doplňovat v řízení před správními soudy (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2013, č. j. 8 Afs 58/2012 - 44, nebo ze dne 10. 2. 2016, č. j. 4 As 207/2015 - 107). Polemika mezi žalobkyní (uvedená v replice k žalobě) a žalovanou ohledně možností žalované mít požadovanými informace k dispozici, je tak mimo terén vymezený žalobou a napadeným rozhodnutím, proto se jí krajský soud dále nezabýval. Je tedy v první řadě na žalované, aby se s ohledem na soudem učiněné právní závěry vyjádřené shora v dalším řízení zabývala charakterem požadovaných informací a rozhodla o žádosti v intencích informačního zákona. Její závěry pak mohou být za podmínek stanovených v zákoně podrobeny správnímu i soudnímu přezkumu. Na tomto místě krajský soud pouze poukazuje na § 19 informačního zákona, podle kterého umožnění přístupu k informacím podle informačního zákona za podmínek a způsobem stanoveným uvedeným zákonem není porušením povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštním zákonem, nejde-li o informace podle § 11 odst. 3 téhož zákona.

14. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a právo na náhradu nákladů řízení přiznal žalobkyni, která měl podle výsledku sporu ve věci plný procesní úspěch. Při posuzování procesního úspěchu žalobkyně krajský soud nepřihlížel k tomu, že nevyhověl jejímu návrhu a neuložil žalované povinnost poskytnout jí informace podle § 16 odst. 4 informačního zákona. K postupu uvedeného zákonného ustanovení přistupuje soud při splnění podmínek i bez návrhu a není proto v tomto směru vázán žalobním petitem. Proto ve vztahu k uložení či neuložení této povinnosti nelze hovořit o procesním úspěchu či neúspěchu žalobkyně (k této otázce srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 5 As 236/2016 - 104). Náklady řízení žalobkyně sestávají ze zaplaceného soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3 000 Kč a nákladů právního zastoupení, jejichž náhradu krajský soud přiznal žalobkyni podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Konkrétně uložil krajský soud žalované povinnost nahradit žalobkyni odměnu jejího advokáta za 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby a účast u jednání) po 3 100 Kč podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu (celkem 9 300 Kč), paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu (celkem 900 Kč), cestovní výdaje ve výši 1 451 Kč (cena vlakové jízdenky z Ostravy do Prahy a zpět) a dále DPH z odměny advokáta a režijních paušálů (nikoliv z celkové ceny jízdenky, která je již včetně DPH) podle § 57 odst. 2 s. ř. s. ve výši 2 142 Kč. Veškeré uvedené náklady řízení v celkové výši 16 793 Kč shledal krajský soud jako účelně vynaložené k uplatnění práva žalobkyně v soudním řízení a uložil žalované povinnost nahradit je procesně úspěšné žalobkyni k rukám jejího zástupce podle § 149 odst. 1 zákona číslo 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Oproti závěrečnému vyúčtování soud žalobkyni nepřiznal odměnu a režijní paušál za repliku k vyjádření žalované. Ne každé vyjádření lze považovat za úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu spojený s právem na advokátní odměnu a režijní paušál. Takto lze honorovat pouze podání, která se obsahově blíží k podáním ve věci samé (např. reakce na změnu žaloby nebo jakoukoliv jinou novou procesní situaci), což je ve správním soudnictví s ohledem na koncentraci lhůt pro uplatnění žalobních bodů zpravidla vyloučeno. Odměna a režijní paušál zásadně nepřísluší účastníkovi za tvrzení či důkazy, které mohl uplatnit již v žalobě, za vyjádření týkající se dokazování nebo polemiky s právním názorem jiného účastníka a právě takovou povahu replika žalobkyně má, proto jí krajský soud náhradu nákladů v souvislosti s tímto úkonem nepřiznal. Lhůtu k zaplacení přisouzené náhrady

nákladů řízení krajský soud v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 o. s. ř. prodloužil na 30 dnů od právní moci rozsudku, přičemž přihlédl k odlišnému okamžiku nabytí právní moci rozsudku vydaného ve správním soudnictví oproti rozhodnutím vydaným v občanském soudním řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněná domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce).

Ostrava 15. května 2019

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu